

Debatten om invandringen och befolkningsutvecklingen: 70-talets invandring är annorlunda

I Ekonomisk Debatt nr 5 förra året publicerade Jan Ekberg [1977] en artikel om invandringen och "befolkningskrisen" och i nummer 8 publicerades ett genmäle av Arne Arvidsson och Ingvar Holmberg [1977], liksom ett svar från Ekberg [1977a].

Ekbergs slutsats, att invandringens effekter på befolkningens åldersfördelning inte är särskilt intressanta, kan man komma fram till enbart genom att slå upp någon av SCB:s befolkningsprognoser och det finns väl inte anledning att orda mer om det. Men det finns ett par andra punkter i sammanhanget som kan vara av intresse att påpeka.

Ekberg utgår från att invandrarnas förvärvsintensitet är högre än den ursprungliga befolkningens. Detta bygger på mätningar från slutet av 1960-talet. Resultat från 1975 (SCB:s levnadsförhållande-undersökning) och 1977 (AKU) visar dock tvärtom att utländska medborgare numera har en lägre förvärvsintensitet än resten av befolkningen. Detta sammanhänger med att invandringen under 1970-talet har ändrat karaktär. Medan vi

under 1960-talet hade en arbetskraftsinvandring från utomnordiska länder, består den utomnordiska invandringen nu av adoptivbarn, politiska flyktingar och därmed likställda, nära anhöriga till redan i Sverige bosatta personer och gäst-studerande. Den arbetskraftsinvandring som förekommer är mycket liten och består av ledande personal i utlandsägda företag och dylikt. För samtliga dessa grupper utom ledande personal gäller att de kan förväntas förvärvsarbeta i mindre grad än hela befolkningen, vilket förklarar nedgången i utlänningarnas förvärvsintensitet.

Man kan även utgå ifrån att återutvandringen för samtliga kategorier utom gäststudier och ledande personal är lägre än för den arbetskraftsinvandring vi har haft tidigare. Den utomnordiska återutvandringen under 1977 var också liten, vilket således förklaras av invandringens ändrade struktur.

Vidare kan man hävda att invandringen för alla de kategorier som har räknats upp ovan är tämligen oberoende av det ekonomiska läget. Detta förklarar

att invandringen under de senaste åren inte har varit så beroende av konjunkturen i Sverige som tidigare. Detta torde även innebära att de vanliga migrations-teorierna som utgår från ekonomiska resonemang inte längre är tillämpliga på svenska förhållanden.

Om vi skulle ändra den nuvarande regleringen av den utomnordiska invandringen och åter tillät en arbetskraftsinvandringen kan vi förvänta oss att förvärvsintensiteten åter stiger och att invandringen åter skulle bli mera konjunkturoberoende. Den konjunkturoberoende delen skulle dock fortfarande vara större än under 1960-talet. En sådan ändring av vår invandringspolitik verkar dock för närvarande osannolik. Ett tungt vägande skäl i det sammanhanget är utvandringslänternas önskemål och kraven från dessa länder på någon form av kompensation för den förlust de har gjort genom utvandringen.

Av de hittillsvarande utvandringsländerna är det endast Turkiet där det finns

en ytterligare arbetskraftsreserv. Sedan återstår länderna i Nordafrika och längre bort. En fri invandring skulle från dessa länder locka hit främst utbildad arbetskraft med industriell vana vilket allvarligt skulle störa dessa länders ekonomiska utveckling. Det måste vara betydligt vettigare att satsa på industriell utveckling i dessa länder i stället för en massutvandring till de redan industrialiserade länderna.

Avdelningsdirektör *Sven Reinans*
Expertgruppen för invandringsforskning,
EIFO

Referenser

- Ekberg, J, [1977], "Klarar invandringen en befolkningskris?", *Ekonomisk Debatt*, årg 5, nr 5
— [1977a], "Svar till Holmberg och Arvidsson: Vad befolkningsdebatten bör handla om", *Ekonomisk Debatt*, årg 5, nr 8
Holmberg, I, och Arvidsson, A, [1977], "Replik till Ekberg: "Befolkningsdebatten handlar om annat!", *Ekonomisk Debatt*, årg 5, nr 8